ማኅደረ ጥበብ

«የእነሱን ጭካኔ አያምጣብን፤ የራሳችን ጭካኔ ይበቃናል»

ሰሎሞን ዴሬሳ በሚኒያፖሊስ ውስጥ፣ ሚኒሶታ ዩኒቨርስቲ በመምህርነት ለብዙ ዘመናት ከሠራ በኋላ ዛሬ በቀን ሠራተኝነት ሚኒሶታ፣ ኮሎራዶና አንዳንድ ጊዜም ኒው ሜክሲኮ ውስጥ ይሠራል። ቢመቸው ቤቱ ቁጭ ብሎ መጣጥፉን መፃፍ ይመርጥ ነበር። የዓመታት ትዝብቱ «ዘበት እልፊት» በተሰኘች አነስተኛ መድበል ውስጥ ተካቷል። ከአርባ ዓመታት በፊት ደግሞ «ልጅነት» የተሰኘ የግጥም መድበል አሳትሞ ነበር። አሁን የምናቀርብላችሁ «ጕርፍ» የተሰኘውን ግጥሙን ወይም «ወለሎውን» የሚመለከት ይሆናል። ገጣሚ ሰሎሞን ዴሬሳን ደህን ቃለ መጠይቅ ወደ ጽሁፍ ከለወጥን በኋላ ምናልባት የሚያሻሽሉት ነገር ካለ ብለን ለማግኘት ያደረግነው ሙከራ ባለመሳካቱ ለሚኖር ግድፈት ይቅርታ እንጠይቃለን።

ያሬድ ጥበቡ:- በእንግሊዝኛ ሥነ ግጥም ውስጥ አዲስ ቃል ያስገባህ ይመስለኛል፣ «ወለሉ» የሚባል። ወለሉ ምንድነው? ምንድነው? ትርጉሙስ? ምዕራባውያን "Poetry" በሚሉት፣ ወይንም በእንግሊዝኛው ግጥም ከምንለው በምንድነው የሚለየው?

ሰሎሞን ዴሬሳ:- በመጀመሪያ ቃሉን የተጠቀምኩበት ወለሉ ባልኳት መጽሐፍ ላይ ነው።መጽሐፏን ያሰብኳት እንደመሰብሰቢያ (Comm-unity)ዓይነት ነገር እንድትሆን ነበር። መጽሐፏ የምትጀምረው «ባቲ» በምትል ግጥም ነው።«ባቲ» ማለት ደግሞ በኦሮምኛ አዲስ፣ ጨቅላ ጨረቃ ማለት ነው። የሁሉም ነገር መጀመሪያ እንደማለትም ሊሆን ይችላል። የድሮዎቹን የአዲስ አበባ የሥነ ጽሁፍ (ግጥም) ጓደኞቼንና አዲስ አበባንም በማስታወስ የፃፍኩት ነው። መግቢያውን መስከንተሪያ ብዬ ሰየምኩት። የአማርኛ ትርጉሙ እኔ እንደማውቀው፣ ፈረንጆች «divining route »እንደሚሉት፣ ያልታየን ለማሳየት እንደማለት ነው። ከክርክርና ከፖለቲካ ሌላ የሚያሰባስበን ምንድነው በሚል ያሰብኳት ስለሆነች «ወለሎ»ን መሥራት ግድ ሆኖ ተሰማኝ። ወለሉ በኦሮሚፋ ግጥም (ፖየትሪ)እንደማለት ነው። የኦሮሚፋ ግጥም ከአማርኛ የበለጠ የፈረንጆችን ይመስላል ለማለት አይደለም።ግጥም እንደእንግሊዘኛ የተተረጐመ እንደሆነ እንደ እኔ «Verse»ይሆናል። ቅኔ ራሱን የቻለ ይትባሕል፣ራሱን የቻለ መንገድ ያለው ነገር ነው። እና ረዘም ሳለ፣ የአማርኛን የቤት መምታትና የስንኝ መገጠም የማይከተል ግጥም የለንም፤ ፖየትሪን(Poetry)የሚያጠቃልል። እናም ምርጫው ፖየትሪን ወይንም ደግሞ የኦሮምኛውን ወለሉን መምስ ነው። እንደመሰለኝ ከእንግሊዘኛ ይልቅ በተለይ ለአማርኛ ኦሮምኛ እንደሚቀርብ ምንም ጥያቄ የለውም። በዚያ ምክንያት ነው ወለሉ የመጣችው። ምንም ይሁን ምን ወለሉን በአማርኛ ውስጥ ስጠቀምባት ፖየትሪ ለማለት ነው።

ያሬድ: ፖየትሪ የሚባለውን ብዙ ሰዎች ቅኔ ከሚሉት ጋር ያያይዙታል። ለምሳሌ «poet Laureate»ን ባለቅኔ በማለት፤ቅኔ በታሪክ ከነበረው ገለጻን፣ የኦርቶዶክስ ቲዎሎጂ ከማወቅ ጋር የተያያዘ ባህርይውን በማስረሳት፣ በሥነ ግጥም ዙሪያ ጥልቅ የሆነ እውቀትና ትርጉም ያላቸው የድርሰት ሥራዎች የሚሰሩትን ሰዎች ባለቅኔ፣ ሥራቸውንም ቅኔ

በጥበብ ዙሪያ

የማለት አመለካከት እየሰፋ ነው:: ይኼን እንዴት ነው የምታየው?

ሰሎሞን:-የአዲስ አበባ ሰው ምስጢር የያዘ ነገር የተናገርክ እንደሆን «ቅኔ ተናገረ» ይልሃል:: ይኼ ቅኔን በሙሉ አያጠቃልልም:: ወይታች ያሰችው የመጀመሪያ መርገጫ ቅኔ«ሰምና ወርቅ»ትመስለኛለች:: ሁለት ትርጉም መያዝ:: ወደላይ እየወጣ ሲሄድ ሁለት ፣ሦስት፣ አራት፣ አምስት፣ ስድስት ትርጉም ሊይዝ ይችላል:: በእርግጥ አሁን አንተ እንደጠቀስከው፣ የቤተክህነትን ታሪክ ማወቅ፣ ብሉይና ሃዲስ ኪዳንን ማወቅ፣ እልፍ አብራይስጥን ማወቅ፣ ከተቻለ አረብኛን፣ ግሪክን በአ ዚያ አካባቢ ያሉትን የጥንት ቋንቋዎች ማወቅ ለቅኔ ይጠቅማል:: ቅኔ ስጦታ ስላለ ብቻ ሊፃፍ አይችልም:: በኢትዮጵያም ቢሆን በመረጃ ተጠንቶ፣ከብዙ ጥናትና ትምህርት በኋላ ነው ቅኔ የሚጻፈው:: በእር ግጥ ይኼን ያህል የቅኔ አዋቂ አይደለሁም:: እንደሚመስለኝ ከማቴ ማቲክስ ጋር ይመሳሰላል ብዬ እገምታለሁ:: በቁጥር ይሠራል ሳይሆን የተባዛ ነገርን አሳጥሮ ይይዛል:: ማቴማቲክስ ደግሞ ማለት በመ ጨረሻው ስልት ያለው፣ የተበታተነና ብዙ ቦታ የረገጠን ነገር በአጭሩ የሚይዝ ማለት ነው:: ቅኔ እንደሱ ነው፣ በትምህርት ነው የሚደረ ስበት:: ፖየትሪ ግን በትምህርት ሊደረስበት ግዴታ አያስፈልግም:: በእንግሊዘኛ ፖየትሪ የሚፅፍ ሰው ፈረንሳይኛ፣ ላቲን፣ ግሪክ መማር የለበትም:: ባላገር፣ እርሻውን የሚያርስ ገበሬ ቁጭ ብሎ ፖየትሪን ሊፅፍ ይችላል:: እና ፖየትሪና ቅኔ አንድ አይደሉም ብዬ ነው የምገ ምተው::«ወሰሱ»ፖየትሪን ይይዝ ከሆነና ምናልባትም ሰውም ከተቀ በለው እኔም እስካለሁ ድረስ እጠቀምበታለሁ::

ዘጋቢ:-የጣይቱ ማዕከል ላዘጋጀው ምሽት መጨረሻ ላይ ያቀረብከው «ሰቅሶ» የሚለው ግጥም ከምን የመነጨ ነው? መልዕክቱ ተላልፎለታል?

ሰሎሞን:-አልተሳሳትክም፣ ልክ ነው:: ሰቅሶ ነው:: ሰቅሶው ለኢትዮጵያ ነው::ብዙ ዕድል ገጥሞን አልተጠቀምንበትም:: በተለይ የማስታውሰው እኔ ከመምጣቴ በፊት በነበሩት ዘመናት የነበረው ጥፋት (ጥፋት የሌ ለበት ቦታ የለም) አሳዛኝ ነው:: የወሎና የትግሬ ሰው ማለቁ በጣም ያሳዝናል:: በዚያን ጊዜ ተማሪው በያለበት በአሜሪካ፣ በፈረንሳይ፣ በጀርመን አንሰራርቷል:: በሌኒኒዝም ጉድለት፣ እንኳንስ ኢትዮጵያ፣ ሚኒሶታ ውስጥ ሰው ራሱን የገደለበት ሁኔታ ነው የተከሰተው:: በዚ ያን ጊዜ የአሜሪካን ከበርቴ ከሥራ ተመንቅሎ የዕለት ኑሮውን መቻል አቅቶታል::ያ ጥፋት እንደ ቁጣ ነው የመጣው:: እና ኢትዮጵያ ብዙ ጊዜ ልትነሳ አሥራርታ ከራንዌይ (ከመንደርደሪያው) ጨርሶ ወደ ላይ ሊነሳ እንደተዘጋጀ አውሮፕላን ሆና ሳለ ክንፏን ተመትታ ነው የወደቀችው::

ይህም ሲባል፣ ከደርግግዛት ደህና ነገር አልተገኘም ለማለት አይደ ለም:: በጥቅሉ ግን ያኔ ኢትዮጵያ የደረሰችበት ቦታ ተመልሳ ለመድረስ ገና ብዙ ጊዜ የሚፈጅባት ይመስለኛል:: የሚፈጅባት ደግሞ በፖለቲካ ብቻ አይደለም:: በኢኮኖሚም ብቻ አይደለም::አንድ አገር ነበረች፣ ለሁለት ተከፍላለች:: እኔ የኤርትራውያንን ነፃነት ለመቃወም አይ ደለም:: ግን አንድ ነበርን፣ ሁለት ላይ ተገንጥለናል፣ ይኼ የማይካድ ነው:: በየቦታው እኛ ብቻ ነን ያለን የሚሉ የኢትዮጵያ ሕዝቦች አማ ሮች፣ ኦሮሞዎች፣ ትግሬዎች ፣ወዘተ... በየፊናቸው ተኳርፈው ቁጭ ብለዋል::

ምናልባት ኤርትራውያን ወንድሞቼን ባላስቀይማቸው እኔ የማው ቀው እውነት ለዚህ የሚበቃ ነው ለማለት እቸገራለሁ::ልክ እን ኮሎ ኔል መንግሥቱ ሻምበል በነበሩበት ጊዜ ቀዳማዊ ኃይለሥላሴ ወንበር ላይ እንቀመጣለን ብለው ቢያስቡ ኖሮ ኢትዮጵያን ያን ያህል አያስቸግሩም ነበር:: ምክንያቱም ኃ/ሥላሴ የገዙትን መንግሥቱ የማ ይገዛበት ምክንያት የለም:: ዱብዳ ወድቆበት ነው:: ያ ዱብዳ፣ አንድ ላይ ተሰብስቦ የመጣው ዕዳ፣ እንደ ዕጣ ተሰጠቶን እኛም ተበትነን ቀረን:: ምናልባት በየአገሩ የተበተነው አንድ ቀን ወደ አገራችን እን መለስ ይሆናል:: ለጊዜው ግን ተበትነን መቆየታችን ለሰቅሶ የሚያበቃ ነው ብዬ እስባለሁ::

ዘጋቢ:-«ጉርፍ»ን 14 ክፍሎች የተከፈለ ነው:: ምናልባትም አምሬ አራቱን የኢትዮጵያ ክፍሎች ይወክል እንደሆነ አላውቅም:: የመጀመሪያው ክፍል «ድርቀት» ተሰኝቷል:: አንተ እንዲህ ብለሃል:-

ከድርቀቱ ከኃይለኛነቱ የተነሳ፣ቆም አካል አሸማቆ፣
ቆዳን፣ዝግባን፣ ወይራን አጠውልጉ፣
ስደት ድረስ ተከትሎ፣ተስፋ ገሊናን አጋጭቶ፣
ፋጉሎና አተላ መሀል አውደልድሎ፣
በአምቡላ፣ በድፍድፍ ባሕርያችንን ለውጦ፣
ከዕጦት ተጋፍጠን፣
ምሥላችንን ጠልተን፣ ከምስላችን ሥንጣላ፣
ተዘርዝረን ስንበተን እንደ አረጀ ሸማ» ብለኸዋል:: **ድርቅ ቀድሞ ለብዮት ከሆነ፣ የድርቀቱ ኃይል ጉርፉን ለያባብስ የሰመነው አይመስልህም?**

ሰሎሞን:-ከ1994 (በፈረንጅ አቆጣጠር) እስከ 1998 ወደ ኢትዮጵያ ተመላልሼ ነበረ:: የሰው መቸገር ለጉድ ነው:: ያ ሁሉ እልቂት፣የዚያ ሁሉ ሰው መበተን ኢትዮጵያ ውስጥ ለቀረው ህዝብ ሆዱን በምላስትና የሚለብሰው በሰጠው ኖሮ አንድ ነገር ነበር:: የማያልፍ ትውልድ የለምና ብናልፍ ምናለበት:: ግን አዲስ አበባ ስሄድ ያጋጠመኝ ሥራ አጥቶ የሚኖር ሕዝብ ነው:: ጉንደር ከተማው ሄድኩኝ:: ድሮ ጉን ደር የባላገር አዲስ አበባ ከተማ ነበረ:: የፋሲል ህንፃና ቤተክርስቲያኖቹ አሁንም እንዳሉ አሉ፣ደህና ናቸው:: ተራው ሰው ግን ከነበረበት ሃያ ሠላሳ ጊዜ ወድቆ ነው የሚኖረው:: ላስታ ላሊበላ ስሄድም ልክ እን ደዚሁ:: ትንሽ ነፍስ ዘርታ ያየሁዋት ባሕርዳር ነች:: የቀረው ሁሉ ብትንትኑ ወጥቶ ነው ያየሁት:: ብትንትኑ ስልህ ሰው ከመንገዱ ላይ ቆሻሻ እንኳን ማፅዳት አቅቶቷል:: እናም «ጉርፍ» በአንድ በኩል ቆሻ ሻን ጠርጎ ያፀዳል:: በሌላ በኩል ደግሞ ከወደ ላይ በኩል እያግተለተለ የበሰበሰውን የገማ ቆሻሻ፣ እሳይህ ላይ ጭኖብህ ይሄዳል:: እና ከእሱ ነበር የምመጣው::

ዘጋቢ:-ሌላኛው ከሆነ ኃይለ ቃል የገለጥከው የ«ወለሰ»የመጀመሪያው ክፍል ድርቅ፣ ምናልባት አሁን ተረት ሆና የምታያት ዓይነት አገር ትኖር ይሆን ወይ? ከቀድሞ ጊዜ ወዲህ አያቶቻችን፣አባቶቻችን ፍፁም ተክክለ ነበረ የሚል ወንካሬ ሰሚት፣ በተለይ እዚህ በስደት አገር እየመነከረ መጥቷል:: ምናልባት ለምትኸው ከሆነ ቴዎድሮስ አፍሮ ያወጣው «ገር ማዊነትም» የሚለው የቀዳማዊ ኃይለሥላሴን ትልቅነት የሚገልፅ ዘፈን አለ::አንድ ጓደኛዬ ሲያጫውተኝ ዘፈኑ ወጣቶች በነበሩበት አደራሽ ውስጥ አምስት ጊዜ ነው የተደገመው ብሎኛል:: የዛሬ 11ን አብዮት እንደመነሻ ብንወስደው 28 ዓመት የሆነው ይመስለኛል:: ከሰው ውጤት የነበረው ሁኔታ ፍፁም ጥሩ ነበር ማለት እንችላለን?አንድ አገር እንደገለፅከው በመነሳት ላይ የነበረች አገር እንደአውሮፕላን እንዴን ተመትታ ዝም ብላ የምትወድቅበት ምክንያት አለው?

ሰሎሞን:-ከአብዮቱ በፊት የነበረው ሁናቴ ጥሩ ነበር ለማለት ብቻ ሳይሆን ጥሩ አልነበረም ለማለትም ይቻላል:: ብዙ የተበላሸ፣ ብዙ ያልተስተካከለ ነገር ነበር:: ለምሳሌ የመሬት ይዞታ አሁንም መፍትሔ አላገኘም:: የሌላ ሰው ገባር የነበረው ባላገሩ ዛሬም የመንግሥት ገባር ሆኖ ቁጭ ብሏል:: ብቻ ወደ ኋላ ተመልሰን ስንመለከተው የሕዝቡ ኑሮ፣ ለትምህርቱ፣ለጤናው የሚደረገው እንቅስቃሴ በቂ አልነበረም:: ያን ጊዜ የነበረው ጥሩ ነው፣ አሁን ከፉ ነው ለማለት አይደለም:: ያን ጊዜ የነበረው ብዙ ባለማወቅ ይመስለኛል:: ባለማወቅ ስል ግን ቀዳማዊ ኃይለሥላሴ የሚችሉትን አድርገው ተዳክሙ ብዬ ነው የማስበው:: ምክንያቱን ያሰብነው እንደሆን ተወልደው ያደጉት ሀረር ኤጀርሳ ጉሮ ከምትባል ትንሽ የገጠር መንደር ውስጥ ነበር:: ያውም በ1884 ዓ.ም ነው የተወለዱት:: ስለ እሳቸው ስንናገር የአንተ እያት፣ (ከእሳቸው ጋር በእድሜ እኩል ቢሆኑ) መንበረ መንግስቱ ላይ ሰጣቸው

በጥበብ ዙሪያ

ምን ያህል ከዚያ የተሻለ ይሰሩ ነበር? የሚለውን ማየት ነው።

ልክ እንደማርክሲስት ባልሆንም እኔም'ኮ ያኔ ቅያሜ ነበረኝ። ያን ጊዜ ኢትዮጵያ በእዚያችው አቅሟ ለመነሳት ሞክራ ነበረ። ግን አን ዳንዱ ነገር አልታይ አላቸው።በራሴ ሳስበው አድሜዬ እየቀጠለ ሲሄድ የተማርኩትን ለቅቄ ሌላ ነገር መማር ምን ያህል እንደሚያስቸግር ይታየኛል። በየእለቱ እየታገልኩት ይታገለኛል።

ሌላ አንድ ቀላል ምሳሌ ለመስጠት፣ አዲስ አበባ ሄጄ ከመመለሴ በፊት የእንግሊዝኛ ግጥሞቼን የሚያሳትም አንድ የአሜሪካ አሳታሚ አግኝቼ ነበር። ስመለስ እስጣለሁ ብዬ አቆየሁዋቸው። ስመለስ ግን ምን እንደሆን አላውቅም ሀሳቤ ሁለተኛ በእንግሊዘኛ ለመፃፍ የተፃፈ ውንም ማስረከብ አቃተኝ። አሁንም ቁጭ ብሏል። ሁለት ዓመት አል ፎታል። ስንት አገር ውስጥ ዞሬ የኖርኩ ሰው፣ ብዙ ጊዜ ባህሌን የለ ወጥኩ ሰውነኝ።የተወለድኩት አዲስ አበባ ነው። ኦሮሞ ነኝ። ኦሮሞ ነኝ ስልህ ንፁህ ይባላል፣ ንፁህ ምን እንደሆን አላውቅም፤ ግን ኦሮሞ ነኝ።ያደግሁት አማሮች መሀከል አዲስ አበባ ነው፤አዲስ አበባ ውስጥ ደግሞ ብዙ ጊዜ ከኤርትራውያን ልጆች ጋር ነበር። ብዙ ጊዜ መኝታዬ ተማሪ ቤት(አዳሪ ቤት)ከዚያ አልፌ ፈረንሳይ አገር፣ከፈረንሳይ ተመ ልሼ አሜሪካን አገር፤አሜሪካን አገር ውስጥ ደግሞ «Native Americans» (ከአገሩ ሰዎች)ቀይ ሕንዶች ከሚባሉት ጋር ሰርቼ፣ ከብዙ ሰው ጋር ወዬ አሁንም ወደመጣሁበት ይጐትተኛል።

ያሬድ፦ጋሽ ሰለሞን፣ ከግጥምህ አራተኛውን ክፍል «አዘቅቱ»ን ብታነብልን።

ሰሎሞን፦ለማስታወስ ያህል ጉርፍ በ14 ክፍል ይከፈላል። አሁን የማነበው አራተኛውን ነው። አዘቅቱ የሚለውን፦

«ሰንጋት ለፀደይ፣ እንዳይቆም ምስክር፣
ከምስር አቤብ ድረስ፣ ከባህር እስከ ሲባ፣
ወደ ላይ እንጋጠ፤ፈልጕ፤ወሳኝ አዛኝ ሲያጣ፣
ወሰን የለሽ ውበት እንዲያ ተዘርግታ፣
ተደሳድሳ፤
ፍቅሬ ብሳ አትፋ፣
ትወድቃለች እንዲያ፣
ነፃ ነህ ተፈተሀል ብላ፣ ስትለቀው አሳድራ፣ ድንግልዋ፣
አድማሳቱን ዘሎ፣ ጠረፍ ጥሶ በማቧረቅ ፈንታ፣
አልተነገረኝም ተተንትኖ ብሎ፣
ሲሽመደመድ፤በትምህርት፣ በፍቅር ተመስሎ፣
ሕይወቱን ሙሉ የተጮኸበት፣
የውስጡ ነጉድጓድ አስበርግጐት፣
መነሻው የተረሳ ፍርሃት
ነውና፤ሁለኛ እንኢያቶቹ ሁሌም ከርሞ ሉሉ፣
ተሳስሮ በዘጠኝ ጊዜ ዘጠኝ፣
እግረ እሙቅ ባሳንባ ባሀላት፣
ሲሰምጥ ሲርመጠመጥ፣ ጥላቻ ሰርስሮ ኩበት ኩያስ፣
ከመጋቢት ምድር፣ አርያምን አስበልጦ፣
ለማያውቀው ቀሮ ጠረፍ የእንብርክ ተደፍቶ፣
ለማያዊነትን ከአፈር ጥቁረት፣ ከውሃ ንጣት በላይ አውሎ፣
ያላያትን ነፍስ ሲያሳድድ፣ ከሥጋው ተላቆ፣
የእነ አዳምን ቡፋ ተቀብሎ፣ ንትርክ መግመድን ከእውቀት አስመስሎ»
ይልና ይቀጥላል፤ አልጨረስውም።

ያሬድ፦ጥሩ፣ይኼኛው አመቻቹ የግጥሙ ኃይለኛው ክፍል ነው። አዘቅቱን በደንብ አድርጎ ያሳያል። በምንድነው ይኼ የሆነው? በምንድነው ከታሪኩ ነፃ የመውጫ አድሉ ሲያጋጥመው ያንን ወርቃማ አድል መጠቀም ያቃተው?

ሰሎሞን፦እኔ እንደሚመስለኝ ከላይ ከሰሜን እስከ ደቡብ፣ ከምዕራብ እስከ ምሥራቅ፣ ከጋምቤላ እስከ ምዕዋ ድረስ ብንለያይም ባንለያይም

ተመሳልሶ የሚመጣ አንድ ችግር አለ። ዘለን አዲስ ነገር ጠልቀን፣ ቀምሰንና በልተን ከገደለን ገደለን፣ ካመለጥንም ተዋህዶን እናድግበት ይሆናል። ግን ሁልጊዜ አጣሪ እንፈልጋለን፤ እንጠራጠራለን። እንዲያውም ተጠራጣሪነታችን ሰውን ብቻ ሳይሆን እንደሚመስለኝ ሕይ ወትንም ሆን። ይህ ትልቅ ችግር ያሰብን ይመስለኛል። ይኼ ነው እን ግዲህ የኢትዮጵያ ክፋቱ።የሕዝቧ ብዛት፣የቋንቋው ብዛት፣እንደ ሀብት መሆኑ ቀርቶ እንደ ቅዝቃዜ ያስፈራን ጀመረ። ይህ በእኛ አልተጀመረም ነበር። ሰው የማይመስለውንም የሚመስለውንም ይፈራል፤የትም አገር። ግን እድግ ያለው ሕዝብ፣ ክበር፣ ኑሮ ያለው ሕዝብ፣ ፈራሁኝ ተደናገጥሁኝ ያለውም ቢሆን መሥራት ያለበትን ይሠራል። እኛ ግን እንፈራም፤ማንንም አይደፍረንም፣ ምንም አይበግረንም እያልን ከቤታችን ደግሞ አንወጣም።

ያሬድ፦ቅኔታዎችን በጣም አጥብቆ የሚወራወር አንድ ግጥም አለ። «ደጀሰላም በሸሰበን፣ ዘራፍ ባልን ቁጥር፣ ፍርሃታችን መሆን አለበት እንደዚህ ዘራፍ የሚያሰኘን፣ ኃይማኖተኛ ሕዝቦች ብንሆንም በሕይና የሚገዛውን እብሪ መልመት አልተማርንም፣ በራሳችንም በጣም እንዋኛለን።» የሚል መንፈሳዊ የሆነ ሂስ ይሰነዝራል። እና ምን ይስማናል?

ሰሎሞን፦እዚህ ላይ ስለራሴ የተናገርኩኝ እንደሆን (ምናልባት ሌላ ውንም የሚመለከት ይሆናል) ከዚህ በፊት እንዳልኩት ሳልደነግጥ፣ ፍርሃት ሳይሰማኝ ከሰው ጋር ተጣልቼ አላውቅም፤ስሰደብ መልስ ሰጥቼ አላውቅም። ድንገት ያዋረድከኝ ከመሰለኝና በተለይ ሰው ያየኝ እንደሆን ከእዚያ ገለል እላለሁ። አሻፈረኝ አልያዝም እላለሁ። አሁን እንኳን እንግዲህ አልፎአል። ወደኋላ ተመልሼ ሳየው የንጉሥ የሳይ ኮሳ ጂ አስተያየቱ፣ ስለኢትዮጵያውያን የሚናገረው በጣም የሚያዋጣ ይመስለኛል።እኔን የሚመለከት ይመስለኛል። ይህ የሰብኝም የሚል ኢትዮጵያዊ ካለ ደግሞ መልክም።

ያሬድ፦ከታሪኩ ጋር ተደጋግሞ እንደምናየው የሰው ልጅ ተስፋ ሲቆርጥ፣ ሕልሙ ሲመነን [illegible] ማረሪያ ድንቁርና የሚያደርግ ነገር አለ።እዚህም አንድ ገጥም አውን ያንጸባርቀው ባደረዋኝ [illegible] ሲያዝ፣ አልተነገረኝም ተተንትኖ ብሎ፣«ሰለኸዋል። ምናልባት ዝቅ ብለህ «ተላላ በዘጠኝ ጊዜ ዘጠኝ እንገረሙቅ ቀባንጣ ቀሕላት»ተለዋለህ። ይኼ ተለቀ ራስደ አለኝ ብሎ ተነስቶ፣ የሰውን ልጅ አኩሰ አደርጎ ጋለፀ ብሎ አለው፣ ያ የትም እንደማያደርሰው ለያደ ወደ ትንፈነት፣ ወደ አማራነት፣ ወደ አርሞነት ወርዶ ደታያለ። እናም ዘጠኝ ጊዜ ዘጠኝ ለተለ ለማንያ

እንዴን የኢትዮጵያ ብሔራት ነውና ያሰብኩት፤ አገኘሁህ እንደሆነ እባ ውቅም::

ሰለሞን:-አዎ ልክ ነህ! አግኝተኸኛል::«አልተነገረኝም ተተንትኖ ብሎ»ለሚለው፤ለምሳሌ አንድ ርዕስ ልጥስህ:: በኢትዮጵያ ባሕል የኢትዮጵያ ነገሥታት ወይም መሪዎች ሲሞቱ ድንኳን ይተከላል:: ገዳም ይተከላል ንጉሱ ያሰቡት::በዚያው አጠገብ ደግሞ የሊቀመኳሱም አለ በጦርነት ጊዜ ሲሞት:: በዚህ የእኛ ባህል ትንሽ የጃፓኖችን ይመስላል :: እና ደግሞ በአማራውና በትግሬው ብቻ አይደለም:: በእስላሙ ኦሮሞም አገር እንደሰው ነው::እኔ የመጣሁት ከክርስቲያኑ ኦሮሞ አገር ነው::በእነሱም አገር አለ እንደዚሁ ገዳም መትከል::ያንን ገዳም እያየ ነው የሚዋጋው:: የፈረሰች እንደሆነ ትጥቁን ፈትቶ ይሸሽ ነበር:: ምንም የተለወጠ ነገር የለም! የእሱ ግዱታ አላለቀም ገና:: የአፄ ዮሐንስም እንደዚህ ነው፤ እንገታቸው ተቆርጦ ነው ደርቡሾች መተማ የገቡት:: ይህ እንግዲህ አልተነገረኝም ነው:: ምን የሚነገር አለ? ስንወጣ አብረን እንሞታለን ብለን ወጥተናል:: አንተ የወደቅህ እንደሆነ እኔ ሸሽቼ ቤቴ የምገባበት ምን ምክንያት አለ? የምንፈራው ሞትን ሳይሆን ፈሪ መባልን ነው:: ፈሪ መባልን መፍራት ሕይወትን መፍራት ነው:: ምክንያቱም ካላበድክ፤ ካልሞትክ በስተቀር በንፍስ እያለህ እንዴት አትፈራም?ማን የማይፈራ አለ? አንበሶች አይቼአለሁ በኢትዮጵያ በረሃ::አንዱ ጨክኖ የመጣበት እንደሆነ አንደኛው ዞር ይላል:: እኛ እሱንም እንክዳለን፤ ፍርሀት እያውቀንም ባዮች ነን::

ያሬድ፦ግን ፍርሃት መሰመር ሊሰት አያሳስበንም? ለምሳሌ የሊቀመንበር መንግሥቱን የቀይ ሽብር ትርኢት ላይ፤ በርትሬንድ ራስል «ፍርሃት የጭካኔ እናት ናት» የሚል መመሰኘ::አሁን ጠቅላይ ሚ/ር መለስም በጠው በገዙ ፍጥር የፀጥታ ጭንቀት ላይ፤ሰው በመንገድ እንደደገኝ የሚደረገበትንና የአፈናን ጉደይ ላሰላሰለ ደኬ ፎዝት ደሰማኛል:: ፈሪነትን መቀበል ጥሩ ሊሆንም ጭካኔ ላይ አለሲደርስ ደገሞ....

ሰለሞን:-እሱም'ኮ ሕይወትን መፍራት ነው:: የኮሎኔል መንግሥቱም ሆነ የጠቅላይ ሚኒስትሩም መጨነቅ መኖርን መፍራትኮ ነው፤ መሞቱ ላይቀር የሚል:: ፍርሃት የሚነሳው አሁን ካለሁበት ቦታ አይደለም:: ሁልጊዜ የሚፈራው የሚመጣው ነው:: ፍርሃት፤ ትንቢት ጊዜ ውስጥ ያለ ነገር ነው:: መፍራት ከሕይወት መለየት ነው:: በእርግጥ ፍጡሮች ስለሆንን እንፈራለን:: ፈርቶ አለመስራት፤ ያሰቡት አለማግኘት ደግሞ ሌላ ነገር ነው::ይገርምሃል፤«እንዲያው ሰሪዬ ውስጥ ልሽና ትንሽ ነው የቀረኝ፤ግን ግድየለህም የኔ ወንድም አብረን እንሂድ» ብለህ ያዋጣል:: ማድረግ ያሰብነን ልናደርግ እንችላለን:: እንደእሱ ስል አስር ጊዜ ብፈራ ሕይወቴ እስከለች ጊዜ ድረስ አለሁኝ:: ሕይወቴን እቀበላታለሁ :: ግን አልፈራሁም ብዬ መደንፋት ሕይወቴን አልቀበልም ማለት ነው የሚሆነው:: ፈሪውኮ እኔ ነኝ:: ከማነው የምደብቀው? ከአንተ ነው የምደብቀው? አንተም ፍርሃት እንዳለብህ አውቃለሁ:: አንድ ዓይነት ሰዎች ፣ አንድ ዓይነት ነገሮች ነን:: አንድ ዓይነት ፍጡሮች ነን:: እናም በፍርሃት ምክንያት ፈሪ ነኝ ብዬ ቤት ልቀመጥ አይደለምኮ የምለው:: እየፈራህ ማድረግ ያሰብህን አድርግ! እሱ ኑሮ ነው:: እኔ እንደዚህ ነው የምለው::ሌላም ለመጥቀስ ከነፍል አምስት ጥቂት መሥመሮችን ላንብልህ:-

«አልተራራለትምና፤ ርህራሔን አወሻገር፤
አልተከበረምና፤ ውበትን ሚዛን ነስቶ፤
ሕይወት ደግፍ ነበልባል፤ ሁነቱን አዳፍኖ፤
እንደ ለጋ ሽምበቆ፤ ወደ ለመጠት ተለምጦ» ብሎ ይወርድና
«መውጄ ሒሊናችን፤ እንደአይናችን ከጠፋ በኂላ፤
ከገደል አፋፍ ብንጮህ፤ ከየጉድጓዱ አሪ ብንል፤
አሪታችንን ማን ሊሰማ፤ አሪታችንን ማን ሊቀበል» ይኸም ያንኑ ነው የሚመለከተው:: ሥልጣን ስንይዝ ከበታች ያለውን አካባቢያችንን ሳንሰማ ማለት ነው፤ እሱምኮ ፍርሃት ነው:: 13 ኤርትራውያን በርሲን ተሰብስበው የፃፉት ደብዳቤ ኢንተርኔት ላይ ተበትኖ አግኝቼው ነበረ:: ከፀሐፊዎቹ ቢያንስ አራቱን በጣም አውቃቸዋለሁ:: አንድ ሁለቱ ወንድሞቼ፤ አብሮ አደጎቼ ናቸው:: በሁለት ነገር በጣም አመሰገንኳቸው:: 1ኛው ደፍረው መፃፋቸው ነው፤እኛ ተሰብስበን ይህን አላደረግንም:: ወደድንም ጠላንም አላደረግንም:: 2ኛ ደግሞ ጥሞናቸው በየትአባክንስና ምናምን ሳይሆን ከቡር የአገራችን ሊቀመንበር እንዲህ ተበደልን፤ እንዲህ ሆንን-እንዲህ ሆነ ብለው ነበር:: ግን ማን ሊሰማ አቤቱታቸውን:: ኢትዮጵያውያን ናቸውና:: ኤርትራውያን አይደሉም ማለቴ አይደለም፤በባሕል ከእኛ አይለዩም፤አንድ ነን ማለቴ እንጂ::

ያሬድ፦እዚህ አሁን ያነበብከው ግጥም ላይ «አልተራራለትምና ርህራሔን አወሻገር፤አልተከበረምና፤ውበትን ሚዛን ነስቶ» ለተባ ኢትዮጵያ ውስጥ ቀይ ሽብር የተካሄደበትን ሁኔታ አሰብኩ:: በሰፈሬ ደረጃ የኔ ታናሽ ወንድም ከተገደሉት መሀል ነው::የከፍተኛ 1 ሊቀመንበር ከነበረው አፈ ገጢ መድበው ጋር የቀበሌ ዘበኛ ሆኖ ሌላ ጥሩት ያደረሰ ጊታቸው ወደም የምንሰው ነበር፤ ደር:: ወደዚር ተስሚ የሚባሉ ተዕቀ ባበርስት ባርች ዕጅ የነበረ ነው:: ወደ ወንጂ ስኳር ፋብሪካ አንሄድ አነተመስጊን ማዳየ ያደረሱትን ጥሩት፤ ሊቀመንበር መንግሥቱንም ላይ አንዲሁ:: ምናዐባት እነዚህ ወገኖቻችንን ከደር ገፋተናቸው ቅመው ሲያሰቀሱ ቅደ ተው፤ ለቀሶኣቸውን ደሀን ወደ የተወጡት? የሚል ዓይነት ፍርሃት ደሰማኛል:: እነሱንም ብቻ ላይሆን በተኛሪፈ ተቃዋሚነት የተሰበሰነውም ጭምር:: ለእነዚሁ ሁሉ ሁኔታ ምናዐባት አለተደደጋችን ደሀን ወደ የገሩንን?ከዐጆነታችን ለደገት ጆምር ኩርኩሙና ጥሬው፤ለጆሙና ቀንጥጫው፤ አጥንት ሰብር የሚገባው ለጆብ፤ ትኋኑ፤ ቀንጫው የእዚህ ሁሉ ሰብ ሰብ ውጤት ደሀን ወደ ለደረሰው ጥሩት አስተዋፅኦ ያደረገው?

ሰለሞን:-ይኼ ለመሆኑ ምንም ጥያቄ የለም:: መጨረሻ የጠቀስከው ቁንጫና ቅማል ምንም አያደርግም:: ከታጠቡት ይወጣል:: ትድም የጠቀስካቸው ሁሉ ልጅን ማዋረዱ፤ መገሰጹ፤ ሲናገር ያለመስማቱ፤ ማስወገዱ፣ መጨረሻው፤ ገድሎ እንጀቱ የማይደርስ ሲደግን መፍጠር ነው:: ጨካኝ ወታደር መፍጠር የፈለግህ እንደሆነ አስቃይተህ ማሳደግ ነው::እንደሚመስለኝ፤ኢትዮጵያ የሚያስፈልጋት እየፈራ(ርህራሔ እያስወገደ) ሲሆንበት የሚታገል ሰው ነበረ:: እና በድንጋጤ ነው ያደግነው:: እኔ በራሴ አውቀዋለሁ:: አንድ ቀን ማታ ግጥም ከማንበቤ በፊት በደግነታቸው የማስታውሳቸውን ሦስት አስተማሪዎች ስማቸውን አንስቼ አመስግኜአለሁ:: የተማሪ እጅ በእለንጋ መትተው የሰነጠቁ አስተማሪዎችንም አስታውሳለሁ:: ተፈሪ መኮንን ት/ቤት በጥፊ መትቶ የልጅ ዓይን ያጠፋ አስተማሪ አስታውሳለሁ:: እንደዚያ ተደናግጠን አድገን ዛሬ ርህራሔን ከየት እናምጣ? የሌለህን ልትሰጥ አትችልም:: የተሰጠህን ብቻ ነው የምታስተላልፈው::

ያሬድ:- ከዚህኛው በፊት አስቀድሞ ያነበብከው ግጥም ላይ:-

«ከመጋቢት ምድር አርያምን አስበዐመ፤
ለማያውቀው ቀፎ ወረር የእንብርክክ ተደፋት፤
ያላያትን ነፍስ ሲያሳድድ ከምጋው ተላቀ፤
የእነ አደያምን ዙፋ ተቀብሉ፤ ጎተርክ መገመደን ከእውቀት አለማሰሉ»

ያዐከው ላይ የቅዱስ መጽሐፉ ተዕዛዝ ዓይነት እንደሆነስ:: እንደንዴ የኢትዮጵያ አር ተዶክሳዊ እምነት ለዘመናዊነት ራስን ክፍት ያለማድረጉ፤ «እግዚአብሔር የሚቀጣን ስለሚወደን ነው» የሚለው አስተምህሮ የበሰጠ ጭቅናን እንደንቀበል ለምርስችንን የሚስበ ዓይነት መሆኑ፤ የማያሰረውን መማኚ ዓለም በመጠበቀ ደኂንን የማያሰረውን ጊዜያዊውን ዓለም የመሸከም ችግር እዚህ ላይ አለወይ?

ሰለሞን:-ለእኔ ያለ ይመስለኛል::ደግሞምኮ እግዚአብሔር ደግ ነውና ለኢትዮጵያ ከመጽሐፍ ቅዱስና ከክርስትና ሌላ ብዙ ነገርምኮ ሰጥቷታል::እኔ ወንድምህ አያቶቼ ክርስቲያን አልነበሩም::ኦሮሞዎች ነበሩ፤

ኃይማኖታቸውም የኦሮሞ ኃይማኖት ነው፤ ብዙ አይራራትም፤ በአንድ አምላክ ነው የሚያመልኩት:: እንደ እኔ አስተሳሰብ ግን ስለተወደድን ነው የምንረገጠው የሚለውን በተለይ ከአይሁዶች የወረስነውን ብሉይ ኪዳንን ባንቀበለውስ፤ «ከወደድከኝ የኔ ወንድም አትርገጠኝ:: ጌታዬ ከወደድከኝ አትርገጠኝ፤ ከረገጥከኝ ካጉሳሳኸኝ አልወድህም» ብዬ እኔ ለራሴ ቀርሜለሁ:: «ምክንያቱም ልጠሰድ፤ ልምጣ ብዬ አልተነሳሁም:: ድንገት እዚች ምድር ላይ ራሴን አገኘሁት:: ምን አጠፋሁና ነው የምታጥቀበኝ:: በተነፈስኩኝ! (እንግዲህ አንተን አምላክ አድርጌ ሳነጋግር ነው)ከአንተ የመጣውን ትንፋሽህን ስላስተላለፍኩኝ?» እኛጋ አንድ ተረት አለ:: «አባቱን አያውቅ አያቱን ይናፍቃል» የሚል:: የኢትዮጵያን መሬት ሳንወድ?! (እንደሚባለው በ240 ዓመተ ዓለም የኢትዮጵያ መሬት ካሏት ጫካዎች 4 በመቶ ብቻ ነው የቀረው

ይባላል::) አጠፋነውኮ! በሁለት ሺህ አርባ ዓመታት ኢትዮጵያ ውስጥ የነበሩት የአውሬ ዓይነቶች ጠፉ::የትላልቅ አይነቶች ጠፉ:: አጠፋንኮ፤ ያቺንኮ አገር አቃጠልናት:: እኔ በእውነት ብዙ ሰው ላስቀይም አልፈልግም:: እኔ መጽሐፍ ቅዱስን ከሚከተል የበለጠ ሩህሩህ ልሆን እችላለሁ ብዬ ነው የማስበው:: ንኝ ለማለት ባልችልም እጣጣራለሁ:: እና መሀረው አምላክ ሲረግጠኝ ከሆን አልረገጥም:: ከጓለም፤ከፍጥረት መጀመሪያ ጀምሮ የነበረ አምላክ ይኼን ካላወቀ የራሱ ጉዳይ ነው::

ዜጋ:- አሁን እድሜህ ንጋት ላይ አይደለችም:: ከቀትርም አልፏል:: ብዙ ጊዜ የእምነት፣የኃይማኖት ጉዳይ ለመሻሻ ላይ እየጠነከረ ይመጣል የሚል ነገር አለ:: ሕይወትህ ወደ ገነት የመሄዱ ጉዳይስ አያሰጨንቅህም?

ሰሎሞን:-በፍፁም፤በፍፁም.በፍፁም::ሕይወቴን በሙሉ እስከዛሬ ድረስ የኖርኩት የመሸበት አድራለሁ ብዬ ነው፤ ስሞትም የመሸበት እቀበራለሁ:: ነፍሴ ወደ ሄደችበት ትሂድ:: እኔ ለእሷ ለነገ ግዱታ የለብኝም:: ያለብኝ ግዴታ ዛሬ ከአንተ ጋር በሆቅ መገናኘት ነው:: የዛሬ ሳምንት ባገኝህ ሳትስርቅ ትገኛለህ ወይ? ያልክ እንደሆን እሱን ስንገናኝ ጠይቀኝ ነው የምልህ:: እና ጭንቀት የለብኝም.በፍፁም:: ስሞትም ይኼን አመስካከቴን እንደማልለውጥ በጣም ትልቅ ተስፋ አለኝ::

ዜጋ:- ወደግጥምህ ላይ፣

«ወንዶን ተዛለታይ ብሎ፣ ወተሰደት ሙርቶ

የሕፃናትን እናት፣ ወለንጎስታይ ልሳንስ፣

«ሕፃናቱ ውርደት ለሉም ተቀንሶ» ብለሃል:: አንዳንዴ ከዚህ ከኃይማኖቱ ወመነጨ ከገነት ያስወጣቸው ሂዋንን እንደረገመ የመናር ከሂዋንም ሲወርድ እናቱን፣ ሚስቱን፣ ሴት ልጁንም እያለ ሲቀጣል ነው:: እንደያውም ለእኔ ሂዋንም ሆነች አዛብዋ ዛለውለታችን ዓይነት መለለው ደታደኛል:: እነሱ ያንን ወሰስ አዳም እንደበሳ ዛያደርጉት ፕር አንድም ላንወለድ እንችል ነበር ማለት ነው:: ምክንያቱም ገነት ተቀምጦ ያንን ማድረግ አይችልም:: ሁለተኛ ጥረን ገረን ወገንዛራችን ወዝ የመናር፣ የመሠሬመር፣ የማስብ፣ የመፍወር ለቅምም አደናረንም ነበር:: ነገቶ እስኪመሸ ዝም ብሎ ተቀምጦ የሚያሳልፈበት ሽባ ሕይወት ዓይነት መለሉ ይለማኛልና ብዙ አይናፍቀኝም:: አንተስ?

ሰሎሞን:-ልክ ነው:: አንድ ምሽት ከአንዳንድ እህቶቻችን ጋር ስናወራ ነበር አንዷ እህቴ «ለወደፊቱ የኢትዮጵያ ሁኔታ አስተዳደሩ ለሴቶች ቢሰቀቅ ይሻላል» ነበር ያለችው:: እኔ አባባሏን ሙሉ በሙሉ ነው የምደግፈው:: ምክንያቱም እኛ አልሆንልንም:: አዎ፤ ቅድም እንዳልኩት ፍርሃታችንን መቀበል ስላቃተን፤ ርሀራሔያችንን መቀበል ስላቃተን፤ ልዝብ ሕዝብ መሆናችንን ለመቀበል ስላፈርንበት በድንፋታ የ3ሺህ ዓመት ታሪክ ገፋን:: ዛሬ በራፍህ ላይ የመጣ ልጣጭ ረግጠህ ወድቀህ፤ ነገም እዚያው ላይ ረገጥህ ወድቀህ፤ ሦስተኛውም ላይ አትማርም እንዴ፤ የኔ ወንድም? በጥቅሉም ይህ የድንፋታ ታሪክ ለኢትዮጵያ ሽክም ሆነባት ብዬ ነው የምገምተው-እኔ::

ዜጋ:- **ወአንድ ወኩል ግን ችሎታው ቢኖረን፣ የተሰቀ ታሪክ ባለቤት መሆናችን ዛሬ ከደረሰብን ውድቀት መነሻ፣ የልሀ መሠረታችን አድርገን ሰንጠቀምወት እንችላም ወይ? ተሰቀ ነበርን፣ ወደ ተሰቀነትም መመለስ እንችላለን፣ወውስጣችን የተቀበረ እውነት አለን በማለት አደረደንም ነበር ወይ?**

ሰሎሞን:-ይረዳናል:: እንዲያውም ከዚያ አልፈ ትልቅ ነበርን፤ አሁንም ትልቅ ነን፤ ወደፊትም ከዚህ የበለጠ ትልቅ እንሆናለን:: ግን ትልቅነታችንን ሌላ ሰው ያውራው:: እሱ የእኛ ፈንታ አይደለም:: የእኛ ፈንታ ለማሟላት የጐደለን ምንድነው? ማለት ነው:: ፊቴን የምታጠበውን መታጠብ ስለ ሚያስፈልግ ነው:: ከታጠብኩኝ በኋላ ግን ያገኘሁትን ሰው ሁሉ ፊቴን ታጥቤአለሁ እያልኩ መናገር አለብኝ እንዴ?

ዜጋ:- **እስኪ ወደቢሉች የገጥሙ ክፍሎች እንሸጋገር::**

ሰሎሞን:-እሽ፤«ዘረኝነቱ» የምትለዋን ላንብልህ፤ ስድስተኛዋ ክፍል ነች::

«የአማራውን፤ የኦሮሞውን፤ የትግሬውን፤
ከኛ ወዲያ ፍጡር እንስፈጡ፤
ከእሱ ሌላ ለቁጥር የበቃ ሰው፤ ርስዮት፤ባሕል፤ እንዳለ ቋንቋ፤
ስንብቷል ከሳተው፤
ብቻ ማንስራራትን ዘመን እንደ ከዳው ሁቅ፤ ሀሊና፤ ቡጋ፤ አድባር፤
አህዛብ፤
ዝናብ፤ ፀሐይ፤ ነቀዝ፤ ዛፍ፤ ቅጠል፤ ፈንጣ፤ እንሽላሊት፤ ሳይቀሩ
በየተራው እንደሸሸው፤ እንዴት ብዬ ላሳምነው?
እምነት መሠረቱ፤ አይን ጨፍኖ ማመን መሆኑን!
ብርሃን ከፀሐይ ሳይሆን፤ ከአይን ማንስራራትዋን!
እውቀት ከድንቁርና መወለዷን፤
ግራ ጉን፤ ቀኙን ለማያምን ተጠራጣሪ፤
እንዴት ብለን እናስረዳው?
ሀምጃር ቢገኝማ፤ እስታራቂ ቋንቋዬን ከቋንቋቸው፤
ከሳሊበሳ ቱማታ፤ ከኮልትሪይን ስበታ፡ ከጠየመ ስማቸው፤
በእንፈሉ ፤በአርቦሬ፤ በሺናሻ፤ በኡመር፤ በባይሶ፤ በባንቢሽ፤
ክርስትና ባወደመው በጋፋት፤ በእኝዋክ፤ በሻቦ፤ በዲዚ ማጂ፤

በሱሪ
በሴዜ፣ በእይዶ፣ በእይዳ፣ በኒእንግቶም፣
በኩዊን፣ በጉዋማ፣ በከፊቾ፣
በሙርሲ፣
ኮርማ እደማ ነበር ሰዳንቲያክ እምላክ፣
እኛን ቀድሞ ተሰዶ ሰወጣው::»

ያሬድ:-ዳንቴያኔ ማነው እሱ?

ሰሎሞን:-ዳንቲያክ ከ84ቱ የኢትዮጵያ ቋንቋዎች የአንዱ ሕዝብ ቋንቋ ነው:: እኛ እንደተሰደድነው ከኢትዮጵያ ሳይወጡ ስደት የደረሰባቸው ሰዎችኮ መኖራቸውን እንረሳለን:: ቅድም አንተ በእዚያ ቁጣ ይሆን ወይ እነዚያ ሰዎች እንዲያ የጨከኑት ስትል፤ እንዴ! ጭካኔውንኮ አብረን ነው የፈጠርነው:: ኮሎኔል መንግሥቱ አንዳንድ ሀበሻ እንደሚለው (ምን ያህል እርግጠኛ እንደሆን አላውቅም) «እናቴን እንዳስፈጧት እቺን አገር እፈጫታለሁ» አለ ይላሉ:: እኔ ማለቱን አላውቅም:: ሀበሻ፣ የአገራችን ሰው ደግሞ እየፈጠረ እንደሚያወራም አውቃለሁ:: አንድ ሰው ብቻውን አይከፋም፤ ክፋትን አብረን ነው የምንፈጥረው:: ኤርትራውያን ከኢትዮጵያ መገንጠል የፈለጉት ለምንድነው? ብለን አልጠየቅንም:: «የታባታቸውን! እኛን ጠልተውን እንዴት ይሄዳሉ? በአረብ ገንዘብ ተታለው ነው»፤ ነው የምንል:: አንተን የሚመስል፣ ባሕሉ አንዳንተ የሆነ፣ ጭንቅላቱ እንዳንተ የሆነ ሰው አንተን አላነጋግርም ሲል ምን አደረግሁት አይባልም? «ገደል ግባ» ማለትኮ በኋላ ይደርሳል:: ጦር ማንሳትኮ በኋላ ይደርሳል፤

ያሬድ:-ትናንት ከኤርትራውያን ነበርን፤ ዛሬ ደግሞ ከኦሮሞ ምሁራን ጋር እየተለያየን ነው::

ሰሎሞን:- ከኦሮሞውም ከአማራውም ጋር እየተለያየን ነው:: ይህ አይጠያየቅም:: እኔ መሸሽ ልጀምር ነውና ምን ይሰማሀል የኔ ወንድም አንባባልም? ብንጠየቅም ምክንያቱን አንሰማውም:: እና ይኼንን ለማንሳት ነው:: ሰኔ ደግሞ ሁልጊዜ የሚገርመኝ ይኼ ትግሪኛ ተናጋሪው፣ አማርኛ ተናጋሪው፣ ኦሮምኛ ተናጋሪው ሳይሆን አምስት ሺህ ሆነው አንድ ቋንቋ የሚናገሩ፣ 20 ሺህ ሆነው አንድ ቋንቋ የሚናገሩት ሁሉ አሉ::

ያሬድ:-ከሬዲዮ ጣቢያዎች ጀምሮ እስከ የፖለቲካ ስብሰባዎች ድረስ ኢትዮጵያዊነትን የመንፈግና የመስጠት መብት እለን የሚሉ ባለጊዜዎች እሉና፤ እገሪቱ ያፈራቻቸው ተባዕቅ ሰዎች ኢትዮጵያዊነታቸው የሚጠየቅበት ደረጃ ደርሷል:: ምንድነው?

ሰሎሞን:-ይኼን ካየሁት ቆይቷል:: መሸንሸን ከጀመርክ ሸንሽናው የሚያልቅበት ቦታ የለም:: ሲጀመር የኢትዮጵያ መንግሥት ኤርትራውያንን ያንን ያህል ሲዋጋ አጋሚዶ እንዳላቸው፣ አንድ ቀን ቁጭ ብሉ ሳያነጋግራቸው ብዙ ጊዜ አለፈ:: ምንድነው ችግራችሁ? ምንድነው ከሌላው ኢትዮጵያዊ የበለጠ የተበደላችሁት? ተብለው ቢጠየቁ ኖሮ ምናልባት ለውጥ ያመጣ ነበር:: እኔ የማውቀው ቀዳማዊ ኃ/ሥላሴ ጠርተው፣ ምንድነው የጐደላችሁ ሳይሏቸው፣ በማባበል ብቻ (በመስማት ሳይሆን) ጊዜ የባከነ መሆኑን ነው፣በማባበል ስልህ አዲስ አበባ በተማርኩበት ትምህርት ቤት ከመቶ ሃምሳው ባለዲግሪ ኤርትራውያን ነበሩ:: ጭንቅላት ከሌላው ኢትዮጵያዊ በልጠው አይደለም:: ለማባበል ነበረ:: እሱ ጥሩ፤ አልከፋም::

ያሬድ:- ብንከራከራቸው የያዙትን እስተሳሰብ ማስቀየር እድል ይኖር ነበር?

ሰሎሞን:-ይኖር ነበረ:: ብዙ ጊዜ አስመራ እመላለስ ነበረ:: ማታ ማታ አባ ሻውል (አስመራ) ጠጅ፣ ጠላ፣ አረቄ እየጠጣሁኝ ከእነሱ ጋር ስከራከር አድር ነበረ:: በእኔ አስተያየት ለመለያየት የሚያበቃ ነገር አልነበረም:: በእርግጥ ንዴት ነበረ:: አብዛኛዎቹ ብንከራከርም ልንለይ አንችልም፤ ኃይሉ የለንም ብለው ነበር የሚሉት::

መጀመሪያ የኢትዮጵያዊነት ፓስፖርት ሰጪ ሆነው የተሾሙ አሉ:: አንዳንዱ አሁን እኔ ከአንተ ጋር ስለተነጋገርኩኝ ኦሮሞነቴንም አልቀበል ሊል ይችላል:: ይህ እውነትነት ካለው እኔ በአያቴ በኩል 45 ትውልድ ወደ ላይ እቆጥራለሁ:: በእናቴ በኩል ደግሞ 19 እቆጥራለሁ:: በእናቴ እናት በኩል ሌላ 19 እቆጥራለሁ:: ስሰሙ ስማቸው ኦሮሞ ነው፤ ካመንኩት::ግን ጅል አይደለሁም፤ ይኼን ሁሉ እውነት ነው ብዬ አልቀበልም:: ኦሮሞ ብሆንም ኦሮሞነትህን የምፈቅድልህ እኔ ነኝ የሚል አለ:: አሁን ደግሞ የሰው ስም ሳላነሳ አማራነትን የሚፈቅዱ ተነስተዋል፤ በአማራው መሀከል ነገ ጐንደርና ሸዋ የተለየ እንደሆነ፣ቋራና ምናምን ብሎ የሚሰጥ ይነሳል:: ኦሮሞው መሀከልም ወለጋና ኢሉባቦር የሚልም ይነሳል:: መሸነሸን ማለቂያ የለውም፣ እንደቦተተ ጨርቅ እስኪበታተን ድረስ::

ያሬድ:-የሚያሳዝነው ግን የብሔርተኝነት ችግር መደዛቱ መሆኑ ነው:: ስምሳሌ:-ዘቀደ ሸብሪ ወንጀል የሚፈጽሙ እዚህ ዉፍተው የመጡ እሉ:: የኢትዮጵያዊነትን መረከር እንስተው፤ እዚያ ውስጥ ገብተው ደዐደዐና 'ግ=ቱD.Card»ሰጠ ሲሆኑ፤ ያን ደር የነዛሬቸውን የገሬሬነት ምዕጫን እንደያዙት የሚቀየዘት ምዕት ሆና የሚያገለግዐዘትም ሁኔታ እሉ::

ሰሎሞን:- አንዱ እሱ ነው፤ አንዱ የሥልጣን መያዣ ነው:: አንደኛው ደግሞ እኔ በራሴ የማውቀው ሰው ላይ ፍርድ እምገመድለው ስስንፍ ነው:: «ባክህ ተው ወደዚያ» የምለው ከስንፍናዬ የተነሳ ነው:: በሰው ብቻ አይደለም፤ ያስቸገረኝን ትምህርት ሁሉ እየገፋሁት፤ ወደዚያ እያገለልኩት ነው ያለሁት:: ግን ሁልጊዜ ተከትሎኝ ይመጣል፤ እስከ እድሜዬ መጨረሻ ድረስ:: የሰነፍ ሕዝብ ምልክት ፍርድን ለመስጠት መቸኮሉ ነው:: ታርጋ መለጠፍ:: «ባክህ ይኼ አማራ ነው አይገባውም:: ይሄ ኦሮሞ ነው የሻዕቢያ ቅጥረኛ ነው::» ይላል:: እኔ ራሴ የገጠመኝ አለ:: አንዳንድ ጊዜ አማራ ነን የሚሉትን ሳገኛቸው ኦሮሞ መሆኔን እነግራቸዋለሁ:: ወዲያውኑ ንግግሩ ይቆማል:: ጨዋታችን ትቀዘቅዛለች:: ኦሮሞ የሆን እንደሆን ደግሞ ጠጋ ብዬ «እንደምንድነህ የኔ ወንድም» ብዬ በአማርኛ ሳነጋግረው ገላምጦኝ የሚሄድበት ጊዜ አለ:: ሰላም ያለኝ እንደሆነ እኔን ማወቅ ይሆንበታል:: እኔን ለማወቅ አይኔ ውስጥ ማየት አለበት:: ድፍረት ይጠይቃል:: ፍርሃት ላይ የተመሠረተ፤ ከፍርሃት የተወለደ ድፍረትን ይጠይቃል:: ከዚያ በኋላ ደግሞ እግዚአብሔር የሰጠውን አእምሮ መጠቀም ግዴታ ይሆንበታል:: አስቸጋሪኮ ነው:: ቀላል አይደለም:: ስንፍና ነው ብዬ ነው የምገምተው::

ያሬድ:-ጋሽ ሰለሞን! እያጠቃለልነው እንሂድ፤ የጉርሻ የመጨረሻው ምእት እፍሉች «ጥያቄው፤ መልሱና ከመልሱ ባሻገር» ተሰኝተዋል:: ዘተለጸ ስለኒ ጥያቄው ጥልቅ ሆኖ ተሰማኝ:: እስኪ ጥያቄውንና ከመልሱ ባሻገር ከሚሉት...

ሰሎሞን:-እኔ ግን ሙሾውን ላነብ ፈልጌያለሁ::

ያሬድ:-እሺ...

ሰሎሞን:-«ሙሾው ሲሚሻላት» ነው የሚለው::
«ወሰሎው መሀል ሲኖር ሁሌም እሷንቷ፣
በእርግጥ እስኪታወቅ፣ መመለስ መቅረቷ፣
ድንገት መቀንጠቧ፣ ሳታስብ ማለፍዋ፣
ማምሻውን ተነግሮ፣ ሲነጋ እንዲሰማ፣
ሙሾው ይምረር፣ ይረገድ በተጥላላው ስምዋ፣
በየአቅጣጫው ይላክ ዜና፣ ባሻል በዳማ፣
ከበልግ ምሽት፣ ስጠራ ቀዳዋ፣
ማርያም ስናን፣ ላስቀና ጥቁረቷ፣
ይዝነብ ልቅሶ፣ ከረምትና በጋ፣
እሷ ካለወቅናት ሳይበርድልን ሀጋ» አልጨርሰውም፣ እዚህ ላይ እቆምና አንተ ወዳልከው፤

ያሬድ:- በምንድነው ያጣቅናት?

በጥበብ ዙሪያ

ሰሎሞን:- ራሳችንን ስላላወቅን::

ያሬድ:- በመጨረሻ ስለምንረሳን?

ሰሎሞን:-እንተን ሳይሆ ኢትዮጵያዊ በጣም ጨዋ ሕዝብ ነው:: አሁን አርፖርት ብዙ ሰው ያጋጥመኛል:: የሚያልፍ የሚያገድመውን ሁሉ ሰላም እላለሁ:: አንዳንዶቹ ግን ሲያዩኝ ኢትዮጵያዊ መሆኔን ሲያውቁ ዞር ብለው ያልፋሉ:: እየሀ እራሱን አላወቀም:: እኔን የጠላ ኢትዮጵያዊ ኢትዮጵያን ሊወድ አይችልም:: «ማን ላይ ቆመሽ እግዜርን ታሚያለሽ» አሉ:: እኔን ስትጠላ የራስህ መልክ አስጠልቶሃል ማለት ነው:: ራስህን የጠላህ ማንንም ልትወድ አትችልም:: እኔን ጠልቶ ለፈረንጅና ለአገሬው (ለአሜሪካው) ጥቁር ወንድሞቻችን ፈገግታ ይሰጣል:: ወደ ኢትዮጵያ ስትመለስ ከአሜሪካ ስለመጣህ ሊያገሉህ ይፈልጉ ይሆናል:: ነጭ አሜሪካን ብትሆን ግን ይቀበሉሃል አይደል? እና አንተ ወዳልከው እንመለስና ከጥያቄው አንድ ሁለቱን አንተ አንበው::

ያሬድ:-«ጥያቄው ዘለዋሪ»:-

«ዘማን ዘኩሉ ሰንቀርብ ወደ ፍቅር፣ ወደ ውዘት፣
ወደ ጥላ ጥሰቀት፣ ወደ እውቀት ስለነተ ማሰት፣
ሁሌም ወደ ሕደወት፣
ማን ሊፈታሰን፣ ማን ሰያረዳን፣ ደህ ዑሉ እንደሰሆነ ምሰጢር፣
መንዘሰወጥ ማቃወር፣ ምሴነት አስማሰረሰንን፣

መቀስቀስ፣ መዘወስ መንገም መሆኑን-ዳደ ቀሰ» ደህንን ላነጋ እንደ ነገር ደሰማኛሰ:: እንደንዲ ሁቀን እብሰም መኛተ ውድቀትን ያወጣ ደሆን ወደ?የሚሰ ፍርሃት ደሰማኝሰ::ዘውሰው ደገሞ እንደ ምናውቀው እደን ያወጣ ውሸተ እሰው:: እንዶ የኒ ተውዐደ ጥሩተ መእዶ ነሚሰማኛ ታሪእን፣ተውሬተን ዘሀቀ ረተ እየመዘንን እሸቀንጥር የመሀርወር፣ ፍፀም የሆነ እውነተን ፍሰጋ ኅደነተ ነገር ነውና እንዴት ነው የምታየው?

ሰሎሞን:- ልክ ነው፤ አንተ እንደምታየው ነው:: እውነትና ሁሉን ... በምንኖርበት ያንን መሻት ደግሞ ጥፋትን መሻት ነው::

ያሬድ:-«መቀሰቀስ፣ መዘወስ መንገም መሆኑን ዳደ ቀሰ፣» ብሰዉ ነው መሰሉ ላደ ያሰኩው:: ግን ዛሬም ደሆን የገበቲላ ሥሰጣኑ መሰወጥ ሁሉን ነገር ደሰመጣሰጋ እሱ ካሰተያዘ ፣መንዘረ ካሰተያዘ ዘቀር እገርዘ መኘዳተ የሰብሀም፣ ሰፀኒሸርልቴውም ተምህርተ መሸሐፍ መላእ የሰሸሀም፣ ረተሚሬዎችም ኮምፒዩተር መላእ የሰብሀም፣ ደሀንንም የኪያደርገ ሆደም ነው፣ ዳንደ ነው፣ የሚሰ ነውና እሰተላሰጓኛን፣ አንተ ምን ትላለህ?

ሰሎሞን:- ዕብደት እለዋለሁ በእጭሩ:: በአንድ በኩል በየቤተክርስቲያኑ ተሰብስበን እንፀልያለን ፤በኢትዮጵያም ሆነ በዓለሙ ላይ:: አንዱ! ክርስቲያን የሆንክ እንደሆነ የክርስትና ኃይማኖት የተቋቋመበትክ በአንድ ቃል ይጠቃለል ቢባል ብዙ መንገድ አያስኬድም:: ሙሉውን የክርስቶስን ትምህርት የተከታተልህ እንደሆን አንድ ቃል ትበቃለች:: «ፍቅር» ፆ ሲባባ ኣልቻለ የቀረው ፊሽክ ነው ለእኔ:: የእስላም ሀይማኖትን እየተከታተልክ ከሆነ እሱንም በአንድ ቃል ማጠቃለል ይቻላል፤ የነቢዩን ትምህርት::

ያሬድ:- ምንድነው?

ሰሎሞን:-«ጥራት ጥቀልት» ነው የክርስትና ግን «ፍቅር» ነው:: በእንግሊዝኛ «Love» በግሪክ «አጋፔ» ይሉታል:: ትንሽ የእስላሙን ሃይማኖት እንደክርስትናው አላውቀውምና ስላደገሀብት ኃይማኖተ ነው የምንግርህ:: ግን አስተምር ነበረ:: የዓለምን ሃይማኖቶች አንድ አስራ ስድስት ዓመት አስተምሬያለሁ:: ቅዱስ ቁራንን፡ በአማርኛ፣ በእንግሊዝኛና በፈረንሳይኛ ነው ያነበብኩት፤ በአረብኛ አላውቀውም:: እንደገባኝ «ኢንተሌክት» የአእምሮ ጥራት ይመስለኛል፤ የእስላም ሃይማኖት:: ስለዚህም ይመስለኛል አሁን ኢትዮጵያ ላይ የሚዘምተው:: ምክንያቱም፤ ጥራት ጥልቀትን ማየት ለእኛ በተፈጥሮ ከፍቅር ይጨልማል::

ያሬድ:- እስኪ የመጨረሻውን «ከመሰሱ ባሻገር»ን እንብዘውና፤

ሰሎሞን:- «መልሱ»

«ስምንተኛው ሺህ አሉት፤ ቁጥር ሲሳሳቱ፤
አርማጌዶን፤ በእብራይስጥ በግሪክ ሲራቀቁ፤
ጥፋት ነው ማስቲያው፤ የማያልፍ አቦሉ፤
ከመልሱ ባሻገር፤ ሳልራቀቅ ብቀበልስ!
የእኔንና የእናቴን ልጆች ከተስፋ መሳቀቅ፤
ብቀበልስ፤ የታሪክን ፈስከንዲ ቡፋንት፤ የነገን ጭንጋፋነት፤
እዚህ የተሰበሰብነውን ሁሉ፤ እንደወግን መቅረት፤
ብቀበልስ!
በባዶ ሆድ ባልተገራ እእምሮ፤ በተኮማተረ አንጀት፤
ያለስም፤ ያለቅዕል፤ ያለዘር፤ ያለብልሃት፤
ብቀጥልስ መንፏቀቁን፤
ከሩቅ ወደሚያንፀባርቅ ወደሚያብረቀርቅ ሀቅ፤
ብቀበልስ ያን ሁሉ መሪር ሀዘን፤
ፀጥ ብዬ በቆምኩበት፤ መነሻ ይሆን ይሆን?» ብሎ ያልቃል ግጥሙ::

ያሬድ:-ከሩቅ የሚያብረቀርቀው ሀቅ ምንድነው?

ሰሎሞን:-መቼም ይህ ሁሉ ሀዘንና የጠረደው ንፉት አንድ ነገር አይስትም:: እኔ ብዙ ጊዜ ደጋግሜ እንዳልኩት ብዙ አገር ኖሬያለሁ:: ከብዙ ሕዝብ ጋር ሰርቼአለሁ:: ብዙ ነገር ደግሞ ዞሬ ተምሬአለሁ:: በብዙ ሁኔታ ውስጥ አልፌ ሰውን አይቼዋለሁ:: ኢትዮጵያዊ ስለሆንኩኝ ለመመጻደቅ አይደለም:: ራሳችንን ለማመስገን ሳይሆን ዘር ቋንቋ ሳይለይ ከዳር እስከ ዳር፤ እንደ ኢትዮጵያውያን ብሩህ አእምሮ ያለው ሕዝብ አጋጥሞኝ አያውቅም:: እንደ እሱ ባይሆን አያስገርምም ነበር:: ... በጠቅላላው ደግሞ ከፉ ጨካኝ ሕዝብ ሆኖ ቢጠፋ አይገርምም:: ኢትዮጵያ ውስጥ፤ወለጋ ውስጥ፤ ጉጃም ውስጥ፤ ጉንደር ውስጥ፤ ኤርትራ ውስጥ፤ ኢሉባቦር ውስጥ፤ ሸዋ ውስጥ፤አሩሲ ውስጥ ያልኖርኩበት፤ በእግሬ ያልሄድኩበት ቦታና የሰው ቤት አልነበረም:: ሁልጊዜም የሚገርመኝ አክብሮ ለመክበር የኢትዮጵያ ሕዝብ ያለው ጥማት፤ለልብ ሞቃትነት ያለው ችሎታ፤ ለአእምሮ ያለው ጥራት ሌላ ነው:: ሁልጊዜ የምትገርል የምትገርመኝ አንድ ነገር አለች:: «ኢማጅኔሽን» ሁልጊዜ ትጉድላለች:: እና ጨክነን ከፎቅ ላይ አንዘልም:: እግዚአብሔር ከኋላ ሆኖ እንኳን «አትወድቅም፤ ምንም አትሆንም፤ ሂድ፤ ዝለል» ቢለንም እንኳ የማንዘለው ኢማጅኔሽን ስለሚያጥረን ነው:: ለምን እንዲበረን ምክንያቱ ረዥም ቢሆንም ባጭሩ ግን የአስተዳደግ ነገር ይመስለኛል::

ያሬድ:-የምሬሬትን ፍሰምፍና ታሪክ ዳውቅም፣ አሁን የምረደው ደገሞ እንዴ ትሰቀ ኃደላቸው የእድዜንቸር ሰሚታቸው ፣ ሲደርሱዘተ ሰፈሰንተ ናላማ ደገሞ ያላቸው ጭኪኒ ነው::ቀደ ሕንዶች ዘተውላክ ማሰቀ ካሰዳቸው ዘተውላክ ማሰቅ እሰዳቸው:: ዘደተ ሰመኪናዎቻቸው ካሰረሰጋቸው ሊሮቅ መደምሰስ እሰላተ::ጭካኔን፣ ዘእነሱ ደረጀም ዳደሆን፣ ምናሰላተ ጡማር ፉኖርብን ደሆን? ኅደነተ ጥያቄ ከውሰጢ ደሰማኛሰ::

ሰሎሞን:- እድለኞች ከሆንን ጭካኔያቸውን ሳንማር ድፍረታቸውን፤ ቆራጥነታቸውን እንማራለን:: እንስተካከላቸውምኮ በቆራጥነት:: አስበው! የእዚህን አገር ሕዝብ:: ነጮች ከመጡ እስከ ዛሬ 10 ዓመት ድረስ ያለቁት ሕንዶች እስከ 70 ሚሊዮን ይደርሳሉ:: ነጭ ይኼን አገር እንዲይዘው፤እዚህ እሳይኛው አሜሪካ ብቻ ሳይሆን ከአሳስካ

(ወደ ገፅ 32 ዞሯል)

«ሆስነሱን ጭካኔ ...

(ከገፅ 27 የዞረ)

እስከ ፓታጉኒያ ድረስ ካለው ሕዝብ 70 ሚሊዮን ነው ያለቀው::እና የእነሱን ጭካኔ አያምጣብን:: የራሳችን ጭካኔ ይበቃናል:: እኛም ጨካኞች ነን:: አሳይተናል በአብዮቱ ጊዜ:: የእነሱ ቆራጥነትና ድፍረት ግን ታደንቀዋለህ:: ክርስቶፈር ኮለምበስ ከዓለም ጫፍ ላይ የሚወደቅ ቢመስላቸውም ያቺን ሰባራ ታንኳ ይዞ አትላንቲክን አቋርጦ መጣ::

ጀሬድ፡- ነዐም ሰፌድ ናት ተቆሎ በሚታመንበት ጊዜ፤

ሰሎሞን፡- አዎ! በሚታመንበት ጊዜ! ማንም ይቻላል ብሎ በማ ይጠረጥረው ጊዜ:: ጆን ግሌይ ወደ ሰማይ መጠቀ:: አሁን ደግሞ ከዚያ አልፈው ለመሄድም እየተዘጋጁ ነው:: ቆራጥነታቸውን ትንሽ ቢያካፍሉን የሚጠቅመን ይመስለኛል:: ቆራጥነትና ኢማጅኔሽንን ቢያካፍሉን፣ ከእነሱ መማር ያለብን ይኼንን ነው:: ጭካኔያቸውን እዚያው ይያዙት::

ጀሬድ፡- ኢትዮጵያችን የጀግኖች አገር የሆነችው ለእዚህ ነው? የጀግኖች አገር ስለ ሁሌም የሚወደሱ ጥቂት ቀራጮች፣ ነገር ግን የማህበረሰቡ እውነታ የማይመስለኝና ሁሌም እነዚያን ጥቂት ሰዎች እንደወደስንና ስማቸውን እየደገምን የምኖር እንጂ ከእነሱ ቆራጥነት ወስደን ሕይወታችንን ለመለወጥ የሚያስችለን አቅም መገንባት ያልቻልነት...

ሰሎሞን፡-ቆራጥነቱን ወስደን እኛ የመሰለን ቦታ ላይ ማዋል አልቻልንም:: የቴዎድሮስን፣ የዮሐንስን ቆራጥነት ወስደን እኛ ለምንፈልገው ለማዋል አልቻልንም:: የግድ ቴዎድሮስንና ዮሐንስን መከተል የለብንም:: እሱማ አለቀ! አንድ ቴዎድሮስ ይበቃል:: አንድ ዮሐንስ ይበቃል::

ጀሬድ፡- የመጨረሻ መልዕክት ካለህ...

ሰሎሞን፡-ከንተ ጋር ተገናኜ በመጫወታችን ያሬድ፣ በጣም ደስ ይለኛል:: እና እንደገና ደግሞ አንድ ቀን በሠላም ያገናኘን! ሌላ ምንም መልዕክት የለኝም::

ጀሬድ፡- በጣም አመሰግናለሁ::

ሰሎሞን፡-እሺ! እኔም አመሰግናለሁ:: ◆

ይህን አጋጣሚ ምን ትሉታላችሁ?

እውነተኛ ታሪክ

የምነግራችሁ በቅርቡ በየካ ሚካኤል የቀብር ሥፍራ የተፈፀመ እውነተኛ ታሪክ ነው:: ታሪኩ አስቂኝም አሳዛኝም በመሆኑ በአግራሞት የሚያስደምም፣ በዝምታም የሚያስቆ ዝም ነበር ማለት ይቻላል::

በላም በረት አካባቢ አንድ ሰው ይሞታል:: ቀብሩም በየካ ሚካኤል ነበር:: አምስት ሴቶች ዘግየት ብለው ወደ ቀብሩ ሥፍራ ይሄዳሉ:: ከእነዚህም እንስቶች አንደኛዋ ነፍስ ጡር (እርጉዝ) ነበረች:: ከቀብሩ ቦታ ደርሰው ጥቂት እርምጃዎችን እንደተራመዱ ከበስተኋላቸው አንድ ጉርናና ድምፅ «ቁሙ እናንተ» ብሎ ትዕዛዝ ቢጤ ያስተላልፋል::ዞር ብለው ሲመለከቱ የሰማይ ስባሪ የሚያህል አንድ ግዙፍ ሰው፣በሁለቱም እጆቹ እህል ውሃ የማያስኝ ሁለት ድንጋዮች ይዞ «እጅ ወደ ላይ!» ይላቸዋል:: እንስቶቹም ባልጠበቁት ነገር በመደናገጥ እጃቸውን እንደታዘዙት ያነሳሉ::

... አለና ጠየቀ